

Rola i zadania szkoły na tle ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W dniu 26 października 1982 roku - po ponad 30 latach przygotowań - doszło do uchwalenia Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (dalej: u.p.n.), która weszła w życie z dniem 13 maja 1983 roku. Ustawa z 1982 roku oparta jest przede wszystkim na dwóch naczelnych zasadach: zasadzie kierowania się dobrem dziecka oraz zasadzie indywidualizacji.

Jednakże nawet najlepsze rozwiązania ustawodawcze nie będą skutecznym środkiem w walce z przestępczością i demoralizacją nieletnich, o ile całe społeczeństwo, a szczególnie rodzina nieletniego i szkoła, nie wskażą mu odpowiednich zasad moralnych. Zdecydowana większość nieletnich trafiających do sądu rodzinnego pochodzi z rodzin niepełnych lub niewłaściwie funkcjonujących. Z rodzin, które nie dały dziecku odpowiedniego wychowania. To z kolei nader często leży u podstaw przestępczości nieletnich. W zakresie oddziaływania wychowawczego dużą rolę ma do odegrania szkoła. Zasadnicze znaczenie ma tutaj art. 4 u.p.n., który stanowi:

§ 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§ 2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

§ 3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Art. 4 § 1 u.p.n. nakłada więc na każdego, kto stwierdził istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego społeczny obowiązek zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego albo właściwe organy (instytucje). Każdy, kto dowiedział się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego ma też społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję a więc organy upoważnione do podjęcia określonych czynności przewidzianych ustawą. Przepis ten zawęża więc zakres obowiązku społecznego do sytuacji, w której dana osoba dowiedziała się o czynie karalnym osoby nieletniej, a z drugiej strony do powiadomienia tylko jednego z dwóch organów - sądu rodzinnego lub Policji. Z treści art. 4 § 3 u.p.n. wynika, że instytucje państwowe i organizacje społeczne mają nie tylko obowiązek zawiadomić o popełnionym przez nieletniego czynie karalnym ściganym z urzędu, ale mają też obowiązek przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia przestępstwa czynu, który popełnił nieletni. Czynnościami tymi będzie więc zabezpieczenie miejsca popełnienia czynu, niedopuszczenie w to miejsce osób postronnych i ewentualnie ustalenie świadków zdarzenia. Obowiązek niezwłocznego zawiadomienia sądu rodzinnego lub Policji spoczywa na kierownictwie danej instytucji państwowej czy organizacji. W przypadku szkoły będzie to przede wszystkim jej dyrektor.

Praktyka sądowa wskazuje, że szkoły sporadycznie tylko zawiadamiają sądy rodzinne o trudnościach wychowawczych ze swoimi uczniami. Zwrócić trzeba przy tym uwagę i na to, że informacje uzyskiwane od dyrektorów szkół, wychowawców czy pedagogów szkolnych są niekiedy jedynym źródłem informacji pozwalającym na wszczęcie postępowania wyjaśniającego. W toku dalszego postępowania przeprowadza się szereg czynności dowodowych pozwalających w rezultacie na podjęcie decyzji co do potrzeby zastosowania określonego środka wychowawczego lub środka poprawczego. Jednakże bez stosownej informacji ze szkoły, niemożliwym byłoby prowadzenie jakiegokolwiek postępowania.

Na ogół popełnianie przez nieletnich czynów karalnych poprzedzone jest określonymi trudnościami wychowawczymi, a nawet przejawami demoralizacji. Najczęściej chodzi o wagary, brak postępów w nauce, prowadzące często do powtarzania klasy, palenie papierosów, picie napojów alkoholowych, arogancki sposób bycia itd. Niekiedy towarzyszy temu brak kontaktu

rodziców ze szkołą. Już tylko te okoliczności powinny stanowić dostateczną przesłankę do zawiadomienia najbliższego sądu rodzinnego i nieletnich. Zawiadomienie takie może zostać dokonane w dowolnej formie, a więc na przykład pisemnie, ustnie czy telefonicznie. Wczesne zawiadomienie sądu rodzinnego może przyczynić się do podjęcia skutecznych oddziaływań wychowawczych. Warto wspomnieć, że już sam kontakt dziecka (i jego rodziców) z sądem jest w wielu przypadkach dostateczną dla niego przestrogą na przyszłość. W wielu sytuacjach informacja szkoły może stanowić też podstawę do wszczęcia postępowania opiekuńczego w kierunku ograniczenia bądź pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej.

Niepowiadamianie z kolei sądów przez szkoły o pojawiających się trudnościach wychowawczych z uczniem, prowadzi często do jego dalszej demoralizacji - nawet do popełniania przez niego czynów karalnych. Niemniej jednak sam fakt popełnienia czynu karalnego - o czym warto wspomnieć - nie stanowi podstawy do zastosowania środków wychowawczych czy poprawczych, jeżeli nie wynika z demoralizacji nieletniego. Nie można więc na gruncie u.p.n. mówić o ponoszeniu przez nieletniego odpowiedzialności za czyn. Lektura wielu akt spraw dotyczących nieletnich popełniających poważne czyny karalne pozwala stwierdzić, że często, już od dłuższego czasu pojawiały się z danym nieletnim znaczące problemy wychowawcze, o których szkoła wiedziała, lecz z niewiadomych przyczyn nie informowała o tym sądu rodzinnego czy Policji.

Zwrócić nadto trzeba uwagę, że sąd rodzinny może w każdej sprawie toczącej się w myśl ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich wezwać na rozprawę lub posiedzenie „przedstawiciela szkoły” (art. 30 § 5 u.p.n.). Stosownie do potrzeb sąd rodzinny może wysłuchać takiego przedstawiciela (np. nauczyciela) celem uzyskania określonych informacji niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przedstawione w niniejszym opracowaniu wybrane tylko problemy związane z rolą i zadaniami szkoły na tle ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich mogą stanowić co najwyżej walor informacyjny. Walka z przestępczością nieletnich polegać bowiem musi na rozumnej polityce społecznej, ekonomicznej i edukacyjnej, nastawionej na eliminację przyczyn przestępczości. Nie ulega też wątpliwości, że szkoła stanowi ważne ogniwo w przeciwdziałaniu demoralizacji i przestępczości nieletnich.

OBJAŚNIENIE WYRAŻEŃ USTAWOWYCH ZAWARTYCH W AKTACH PRAWNYCH.

Przestępstwo - jest to czyn człowieka, bezprawny, karalny i zawiniony.

W Kodeksie karnym określono istotę przestępstwa **w art.1 § 1.**

Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełniania.

§ 2. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

Czyn karalny - w myśl przepisów (art. 1 § 2 pkt. 2 u.p.n) jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo (art. 1 k. k.) , a więc zbrodnia lub występki (art. 7 § 2 i 3 k.k), przestępstwo skarbowe (art. 53 § 2 k.k.s.) oraz wykroczenie określone w następujących przepisach Kodeksu Wykroczeń:

- art.51 (zakłócanie porządku publicznego),
- art. 62 (znęcanie się nad zwierzętami),
- art.69 (niszczenie i uszkodzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy),
- art.74 (uszkodzanie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu),
- art.76 (rzucanie kamieniami w pojazd będący w ruchu),
- art. 85 (samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych),
- art. 87 (prowadzenie pojazdów przez osobę będącą po użyciu alkoholu),
- art. 119 (kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości - obecnie do 250 zł),
- art. 122 (paserstwo mienia o wartości - obecnie do 250 zł),
- art. 124 (mszczenie lub uszkodzanie mienia, jeśli szkoda nie przekracza - obecnie 250 zł),
- art. 133 (spekulacja biletami wstępu),
- art. 143 (utrudnianie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego).

Popelnienie przez nieletniego innego wykroczenia niż wyżej wymienione należy określić, jako zachowanie świadczące o jego demoralizacji, co uzasadnia wszczęcie i prowadzenie postępowania w trybie opiekuńczo - wychowawczym (art.44 - 46 u.p.n.).

Czyn karalny obejmuje wszystkie przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, na wniosek oraz oskarżenia prywatnego, jak również wszystkie jego formy stadialne, takie jak dokonanie, usiłowanie, przygotowanie, a także formy zjawiskowe przestępstwa, takie jak: sprawstwo, podżeganie i pomocnictwo.

Demoralizacja - według Słownika języka polskiego to rozprężenie, zwłaszcza moralne, zepsucie, rozluźnienie dyscypliny, karność, a w świetle przepisów u.p.n. *oznacza szczególnie intensywną i względnie trwałą postać nieprzystosowania społecznego.*

To pewien proces odchodzenia od obowiązujących w społeczeństwie wartości moralnych, a przejawiających się poprzez popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwa, udział w grupach przestępczych.

Nieletni - jest podstawowym pojęciem dla całej u.p.n. i zostało zróżnicowane w odniesieniu do **trzech grup** osób objętych wspólną nazwą "nieletni" w zależności od rodzaju prowadzonego postępowania, wieku osób oraz stosowanego środka wychowawczego lub poprawczego:

- a) w zakresie postępowania dotyczącego zapobiegania i zwalczania **demoralizacji** - nieletnim jest to osoba, która nie ukończyła **18 roku życia** (art.1§ I pkt. 1);
- b) w zakresie postępowania o **czyny karalne** jest to osoba, która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu **13 roku życia**, a przed ukończeniem **17 lat** (art. I § I pkt. 2);
- c) trzecie znaczenie nieletności przewidziane w u.p.n. związane jest wyłącznie z postępowaniem wykonawczym, w zakresie wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych. W tym przypadku za nieletniego uważana jest osoba, względem której środki takie zostały orzeczone, choćby ukończył **18 lat**, nie dłużej jednak niż do ukończenia lat 21 (art. 1§ I pkt. 3).

Czwarty próg wiekowy - jest nim nieukończone 18 lat w momencie wszczęcia postępowania wobec nieletniego, do którego mają zastosowanie przepisy art. I O § 2 Kodeksu Karnego i dot. **nieletniego, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w niżej wymienionych artykułach Kodeksu Karnego:**

art. 134 - "Kto dopuszcza się zamachu na życie Prezydenta RP"

art. 148 § 1,2 lub 3 - "Kto zabija człowieka"

art. 156 § I lub 3 - "Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu"

art. 163 § I lub 3 - "Kto spowoduje zdarzenie, które *zagroza* życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach"

art. 166 - "Kto stosuje podstęp albo gwałt na osobie lub groźbę bezpośredniego użycia takiego gwałtu, przejmując kontrolę nad statkiem wodnym lub powietrznym"

art. 173 § I lub 3 - "Kto spowoduje katastrofę w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym"

art. 197 § 3 - "Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia określonego w § I lub 2 działając ze szczególnym okrucieństwem lub wspólnie z inną osobą"

art. 252 § I lub 2 - "Kto bierze lub przetrzymuje zakładnika"

art. 280 - " Kto kradnie, używając przemocy wobec osób lub grożąc natychmiastowym jej użyciem.

W tych przypadkach osoba nieletnia, która popełniła czyn po ukończeniu 15 roku życia może odpowiadać jak dorosły, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne (art. 10 § 2 k.k.).

Za obniżeniem wieku odpowiedzialności karnej do 15 lat przemawia fakt narastającego zagrożenia społeczeństwa ze strony zdemoralizowanych, często bardzo brutalnych sprawców oraz okoliczności dotyczące czynów popełnionych przez nieletnich, a także stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste.

Małoletni - to osoba, która nie ukończyła lat 18 i nie miała konfliktu z prawem. Pełnoletniość uzyskuje się z chwilą ukończenia lat 18 lub też **zawarcia małżeństwa przed ukończeniem tego wieku**.

Algorytm

postępowania Dyrektora w przypadku gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia Dyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymację służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje Dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu Dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonywanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu Policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez Policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, Dyrektor wyznacza nauczyciela, pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu Policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.

Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

POSTĘPOWANIE DYREKCJI SZKOŁY W PRZYPADKU UJAWNIEŃ UCZNIA ZAGROŻONEGO DEMORALIZACJĄ PRZESTĘPCZOŚCIĄ.

Szkoła jest miejscem, gdzie występują nieomal wszystkie nurtujące młodzież problemy i związane z tym zagrożenia.

Dlatego też szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych działań profilaktycznych, wychowawczych, a w przypadkach uczniów niedostosowanych - działań resocjalizacyjnych.

Właściwa reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrektora na zaistniałe sytuacje zagrożenia oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań.

Do podejmowania działań interwencyjnych przez szkołę w sytuacjach kryzysowych zobowiązuje **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami.**

Paragraf 9 stanowi: "Szkoła i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadamianiu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki, o których mowa w § 1 cytowanego rozporządzenia."

§ 10 rozporządzenia zobowiązuje szkoły i placówki do opracowania strategii działań wychowawczych zapobiegawczych oraz interwencyjnych, wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W sytuacjach szczególnych zagrożeń np. związanych ze środkami odurzającymi, psychotropowymi nauczyciele zobligowani są do procedury postępowania w sytuacjach szczególnych z uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencję.

Algorytm

postępowania pedagoga szkolnego w sytuacji ujawnienia ucznia zagrożonego demoralizacją.

Procedura ta dotyczy przypadku, gdy uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnianie czynu zabronionego, systematycznego uchylania się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych) pedagog szkolny powinien podjąć następujące czynności:

1. Poinformować o zaistniałym fakcie dyrekcję szkoły.
2. Pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców, prawnych opiekunów ucznia i informuje ich o problemach wynikających z zachowania ucznia.
3. W obecności ucznia i rodziców pedagog szkolny przeprowadza rozmowę wychowawczą, zobowiązuje ucznia do poprawnego zachowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. W przypadku braku zainteresowania ze strony rodziców do współpracy ze szkołą na rzecz ich dziecka i brakiem poprawy w zachowaniu ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

Algorytm

postępowania dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej.

Podstawy prawne.

W art.4. § 1. Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich sprecyzowano, że „każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawiania nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu."

§ 2. „ Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję".

§ 3. „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu."

Z treści art. 4 & 3 u.p.n. wynika, że instytucje państwowe (szkoła) i organizacje społeczne mają nie tylko obowiązek zawiadomić o popełnionym przez nieletniego czynie karalnym ściganym z urzędu, ale mają też obowiązek przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia przestępstwa czynu, który popełnił nieletni.

Czynnościami tymi będzie, więc:

- **zabezpieczenie** miejsca popełnienia czynu,
- **niedopuszczenie** w to miejsce osób postronnych i ewentualne ustalenie świadków zdarzenia,
- niezwłoczne **zawiadomienie** sądu rodzinnego lub Policji (obowiązek ten spoczywa na kierownictwie danej instytucji państwowej czy organizacji).

Przez pojęcie „**ściganie z urzędu**” - należy rozumieć sytuację, w której oskarżyciel publiczny lub organ Policji po otrzymaniu wiadomości o popełnieniu przestępstwa wszczyna postępowanie karne z własnej inicjatywy, niezależnie od woli pokrzywdzonego, a nawet wbrew jego woli.

Algorytm

podstawowych czynności dla dyrektora lub pedagoga szkolnego.

- 1. Przyjąć** do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu) zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. **Odnotować** godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
- 2. Zapewnić**, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
- 3. Bez zbędnej zwłoki sprawdzić** w dostępny sposób wiarygodność informacji.
 - a.) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków **uwiarygodnić informację**,
 - b.) **sprawdzić**, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
 - c.) w rozmowie z pokrzywdzonym **ustalić** liczbę sprawców i ich dane personalne,
 - d.) **nie nagłaśniać zdarzenia**.
- 4. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymać** do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów).
 - a) konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. W przypadku zakończenia zajęć, o fakcie zatrzymania bezwzględnie należy **powiadomić** rodziców lub opiekunów prawnych.
W trakcie prowadzenia zajęć szkolnych z powiadomieniem należy poczekać do przyjazdu Policji. Nie należy zatrzymywać na „siłę” sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu **spowodować**, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia Policji,
 - b) jeżeli sprawców jest kilku, w miarę możliwości należy **umieścić** ich w oddzielnych pomieszczeniach,
 - c) ofiarę należy **odizolować** od sprawców,
 - d) **udzielić wsparcia** psychologicznego osobom pokrzywdzonym w zdarzeniu, jeśli sytuacja tego wymaga.
- 5. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć:**
 - a) **pozostawić** w miejscu znalezienia, zabezpieczając przed przemieszczeniem, zniszczeniem, nakrywając je czymś i pilnując,

- b) **zapewnić**, by przedmioty te nie były dotykane, a gdy istnieje potrzeba ich przemieszczenia, starać się chwycić je w jednym miejscu (jak najmniej typowym) i zapamiętać miejsce uchwycenia.
- 6. **Odnosić** personalia uczestników i ewentualnych świadków zdarzenia.
 - 7. **Powiadomić** o zdarzeniu Policję
 - 8. **Wykonać** ewentualne czynności zalecone przez przyjmującego zgłoszenie policjanta.

Zakazy:

- **Nie należy „na własną rękę” wyjaśniać przebiegu zdarzenia, a zwłaszcza konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania, itp.**
- **Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.**

Algorytm

postępowania dyrektora i pedagoga szkolnego w przypadku zastosowania przemocy wobec osoby drugiej.

1. **Przyjąć** do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu) zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
2. **Odnosić godzinę** zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
3. **Zapewnić** w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
4. Bez zbędnej zwłoki **sprawdzić** w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
 - a) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków **uwierzygodnić informację**,
 - b) sprawdzić, **czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły** oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
 - c) **nie nagłaszać** zdarzenia.
5. **Powiadomić** rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, zrelacjonować im zdarzenie i uzgodnić z nimi, czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
6. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich **poinformować**, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.

Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:

- w ramach uprawnień statutowych **szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane regulaminem szkolnym**,
- w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, **szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub Policji.**
-

Algorytm

postępowania w przypadku ujawnienia na terenie szkoły ucznia będącego pod wpływem alkoholu.

1. Odizolować ucznia od klasy, pamiętając, aby nie zostawić go samego.
2. W przypadku, gdy swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swojego życia lub zdrowia innych osób należy wezwać lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i udzielenia pomocy medycznej.
3. Powiadomić telefonicznie rodziców i zobligować ich do odebrania dziecka ze szkoły.
4. Ustalić źródło pochodzenia alkoholu.
5. Ustalić świadków mających związek ze zdarzeniem.

6. Powiadomić Policję w przypadku, gdy stan zdrowia, zachowanie nieletniego i zaistniała sytuacja dają powody do interwencji Policji.
7. Policjanci mogą dokonać badania stanu trzeźwości nieletniego, w przypadku stwierdzenia w wydychanym powietrzu stężenia alkoholu powyżej 0,25 mg w 1 dm³. Policja może przewieźć nieletniego do izby wytrzeźwień lub w przypadku jej braku, do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych. O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców.
8. W porozumieniu z policjantem - specjalistą ds. nieletnich uzgodnić sposób załatwienia sprawy.

Podstawa prawna.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, art. 14, art. 40.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Algorytm

postępowania w przypadku ujawnienia na terenie szkoły ucznia, którego zachowanie wskazuje na użycie środka odurzającego.

1. Odizolować ucznia od klasy, pamiętając, aby nie zostawić go samego.
2. Zapewnić w razie potrzeby pomoc lekarską.
3. Powiadomić rodziców i zobligować ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
4. Zawiadomić Policję w przypadku niemożności kontaktu z rodzicami lub ze względu na zachowanie i stan zdrowia ucznia.
5. Z zachowaniem bezpieczeństwa zabezpieczyć ewentualne komponenty, narzędzia i miejsce zdarzenia.
6. Ustalić świadków mających związek ze zdarzeniem.
7. W porozumieniu z policjantem - specjalistą ds. nieletnich ustalić sposób załatwienia sprawy.
8. W przypadku ujawnienia na terenie szkoły osób zajmujących się sprzedażą środków narkotycznych należy niezwłocznie powiadomić o tym Policję, bez nagłaśniania tego w środowisku szkolnym.

Zgodnie z przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r. w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środka odurzającego lub substancji psychotropowej,
- wprowadzanie do obrotu,
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłaniania do ich użycia,
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

UWAGA!

W przypadku stwierdzenia, że pokrzywdzonym w wyniku przestępstwa jest uczeń szkoły przebywający na jej terenie, a sprawcą zdarzenia jest osoba dorosła, należy bezwzględnie i niezwłocznie powiadomić Policję oraz opiekunów prawnych.

